

רוב הישראלים חוסר ביטחון רפואי – ונוהרים אל הביטוחים המשלימים והפרטיים

סקר חדש מעלה כי רוב גדול מהציבור סבור שסל התרופות לא יספיק לו בעת צרה, וחרד כי מחלה קשה תגרוור אותו לעוני • המרוויחות הגדולות מהחרדה הזאת הן חברות הביטוח • תוכניתו של השר ליצמן להכנסת תרופות יקרות לביטוח המשלים שקולה להעלאת מס הבריאות

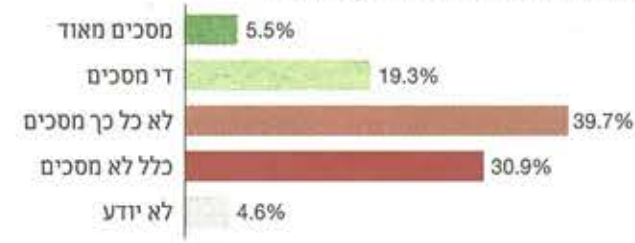
רוני לינדרגנץ

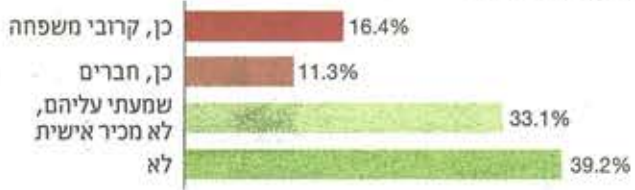
הפגנה של תושבי קרית שמונה, ביולי. התוספות לסל הבריאות נשחקו צילום: גיל אליהו

הציבור: מימון מערכת הבריאות אינו מספיק

באיזו מידה אתה מסכים עם האמירה: "מה שמקבלים מקופות החולים בסל הבריאות הממלכתי ובמערכת הבריאות טוב מספיק, ומאפשר לאנשים חולים להתקיים בכבוד"

האם אתה מכיר מישהו שמצבו הכלכלי הידרדר עקב מחלה שלו או של בני משפחתו?

מקור: סקר של מכון דונוס עבור נאמרה ישראל – המאגדת את חברות התרופות

ביטחון תזונתי – הביטחון של אדם שיהיה לו מה לאכול גם בארוחות הבאות – הוא דבר שמרבים לדבר עליו ולחיי קור אותו. אך מה לגבי ביטחון בריאותי – הביטחון שבמקרה חירום רפואי יהיה לאדם מיסוף רפואי טוב, נגיש וזמין, בדיוק כמו שמבטיח חוק ביטוח בריאות ממלכתי? סקר חדש מנסה להבין כיצד תופש הציבור את הביטחון הרפואי-כלכלי שלו, עד כמה הוא חש שיהיה מי שיטפל בו ביום מנרי רפואי ומה הוא עושה כדי להבין את עצמו לאותו יום. הסקר נערך בקרב 604 מרואיינים בני 25 ומעלה על ידי מכון מדגם, בראשות ר"ד מינה צמח ומנו גבע, עבור ארגון פאר רמה ישראל, המייצג את חברות הפארמה הרבי-לאומיות.

1. אין אמן במערכת הבריאות

מהסקר עולה כי לפחות מבחינת התחושה, לציבור בישראל אין ביטחון רפואי. אחד הממצאים העגומים הוא כי רק אחד מכל 18 ישראלים (5.5%) ענה כי הוא "מסכים מאוד" עם האמירה: "מה שמקבלים מקופות החולים בסל הבריאות הממלכתי ובמערכת הבריאות טוב מספיק, ומאפשר לאנשים חולים להתקיים בכבוד". לעומת זאת, כמעט שליש (30.9%) מהציבור השיבו כי הם "כלל לא מסכימים" עם האמירה. בסך הכל, רוב הציבור (70%) השיב כי הוא "לא כל כך מסכים" או "לא מסיים" עם האמירה. אלה חרשות מרואיינות מאוד לא רק עבור ראשי מערכת הבריאות, אלא גם להנהגת המדינה. אם חלק גדול כל כך מהציבור חש כי המדינה אינה מספקת לו בריאות ראויה, וזוהי נורה ארומה מההבנת חוסר הביטחון הזה מתורגם למספרים: לשאלה כיצד יעמדו בהוצאה חודשית של 1,000 שקל, השיבו 32% מהנשקרים כי "יתקו" שו עד כדי איי-כולת". המספרים כמובן גדלים ככל שהסכום גדל, והם גבוהים יותר בקרב ערבים ואנשים שמצבם הכלכלי רעוע. יתרה מכך, חוסר הביטחון מבוסס לעיתים על ניסיון מר: יותר מרבע מהמשיבים (28%) מכירים קרוב משפחה או חבר שמצבו

2. הדלק של ביטוחי הבריאות

כשאנשים חשים כי מחלה עלולה לשבור אותם מבחינה כלכלית – כלומר, שלא יעמדו בתשלומים השוטפים, וסל הבריאות הממלכתי לא מספיק – לא נוחר ואקום. תחרות שו חוסר הביטחון הבריאותי, בין אם היא מוצרית ובין אם לאו, היא הדלק שמניע את תעשיית ביטוחי הבריאות המשלימים של קופות החולים ואת הביטוחים המסחריים של חברות הביטוח הפרטיות. ממצאי הסקר מחזקים את הקשר שבין חרדות הציבור להרחבת תחומי הביטוחים: שניים מכל שלושה משיבים (67%) אמרו כי אם לא רוכשים ביטוח פרטי, עלולים להגיע למצב של בקשת נרבות במקרה של מחלה קשה או צורך בנייתו מסובך. גם זה נתון שצריך להדאיג את מי שמערכת הבריאות הציבורית חשוכה לו. שיעור דומה (68%) סבורים ש"חשוב לעשות ביטוח פרטי כדי לכסות את מה שלא מקבלים בסל הבריאות". התחושות הללו מתורגמות למי

עשים. ל-83% מהמשיבים בסקר יש ביטוח משלים של קופת החולים, וליותר מ-40% יש גם ביטוח רפואי של חברת ביטוח מסחרית. החרדה שלנו היא הדלק שלהם, שמניע את גלגלי הרפואה הפרטית, המרוויחה מהחלשות הרפואה הציבורית – ומחלישה אותה בתורה. שנים של פרסום אגרסיבי של חברות הביטוח, שלוועגות למערכת הבריאות הציבורית, עם הניסיון מהמציאות היומיומית במערכת עשו את שלהן – והציבור מבוטח עד צוואר.

3. תומכים ברפורמה של ליצמן

קעת עומדת על הפרק היוזמה של שר הבריאות, יעקב ליצמן: החזרת התרופות מציולות החיים, בעיקר תרופות לסרטן, אל הביטוחים המשלימים של קופות החולים. חזרה, משום שבעבר כללו הביטוחים המשלימים לתקופה קצרה את התרופות היקרות האלה, אך לאחר תרעומת קשה מתוך מערכת הבריאות והכנסת, החולט בהפסיק זאת בנימוק של פגיעה בשוויון. בתמורה, הוסיפה המדינה לסל התרופות 450 מיליון שקל לשנה לשלוש שנים, כדי להבטיח שכל הציבור יקבל את התרופות, ולא רק המבוטחים. ליצמן, שהיה אז יו"ר ועדת הכספים והפטרון של המהלך, מר"ב להגיד כיום כי זו היתה טעות

על פי נתוני ועדת הסל, בשנה שעברה דורגו כ-130 תרופות וטכנולוגיות רפואיות כחיוניות בעלות כוללת של 1.2 מיליארד שקל, המיועדות לסייע ליותר מ-600 אלף חולים ומטור פלים. בפועל, בשל התקציב הנמוך שעמד לרשותה, 300 מיליון שקל בלבד, נכללו רק 50 מהן, המיועדות לכ-300 אלף חולים בלבד. כלומר מחצית החולים נרדר ללא תרופות חיוניות ביותר על פי הגדרת הוועדה. תחרות צוב הסל נעשה כך בשיטתיות כל השנים האחרונות, ולהערכת כלכלנים בכירים, מדובר בגיי רעון מצטבר של כ-4 מיליארד שקל בערכו של התרופות". אלא שגם התייחסותן של חבירות התרופות לנושא היא צינית בלשון המעטה: מחירי התרופות הגבוהים, שרק מאמרים והולכים, הם לא גזירת גודל אלא מעשה ידי אדם, או ליתר דיוק – מעשה ידיו של חברות התרופות. הן אלה שמתמחרות את התרופות והופכות אותן לבלתי-מושגות, עד כדי כך שיש אנשים שנאלצים להיקלע לחובות כדי לממן לעצמם עוד כמה חודשי חיים. נכון שלא הסניפים הישראליים של חברות התרופות הם אלה שקובעים את המחיר, אלא ההנהלות בחו"ל, אך צורם לראות את המחירים החזיריים מצד אחד ואת הטענות נגד "קמצנותה" של המדינה מצד שני.

דל בין השניים? התשובה הברורה היא – לא. אם לכ-80% מהציבור יש ביטוח משלים, ייקוד התעריי חיל הסכום לעדכון סל התרופות להישחק. ואכן, לפי נתונים שפיי רסטנו פה באחרונה, אם כ-2008 היתה התוספת 450 מיליון שקל, שיעור שיא של 1.7% מסך הסל, הרי שב-2015 התוספת שווה פחות ממחצית – 0.7% בלבד.

המגמה הזאת הפוכה לגמרי למי גמת התייקרות התרופות החרשות לסרטן ולמחלות קשות אחרות, כמו צהבת C, ולקושי הגובר והולך של אורחים ושל המדינה לממן אותן. לפי הסקר, 85% מהציבור תומכים ברפורמה של ליצמן ומעוניינים לשלם עוד 10 שקלים בחודש לביטוח המשלים, כדי לממן לעצמם ול-סכסד למעוטי יכולת תרופות יקרות שאינן בסל. קיימת גם הסכמה רחבה ביותר (84% מהציבור) על כך שהי ממשה צריכה להגדיל את התקציב המיועד לסל הבריאות הממלכתי. לעומת זאת, נמצאה תמיכה רופפת ביותר (9% בלבד) באפשרות של העלאת מס הבריאות כדי להרחיב את הסל.

5. מחירי התרופות אינם גזירת גורל

לדברי מנכ"לית פארמה ישראל, עידית צ'רנוביץ, "הסקר ממחיש את המציאות הבלתי-אפשרית של עשרות ואולי מאות אלפי חולים הזקוקים לטיפול תרופתי חיוני שאינו בסל הממלכתי.

4. תרופות הן רק סעיף אחד

הציבור, אם כן, רוצה לראות יותר תרופות יקרות בסל או בביטוח המי שלי, ומוכן לשלם עברו, אך לא בצורת מס אלא בהעלאת תעריף הביטוח המשלים. האם יש הכי